AKTUALITY

INTERNETOVÝ ZPRAVODAJ
SPOLEČNOSTI PRO CÍRKEVNÍ PRÁVO
PRAHA – BRNO – OLOMOUC

č. 11/2018/1 **9. ročník** **1. listopadu 2018**

2. svazek knižnice Společnosti pro církevní právo je na světě!

V předcházejícím čísle tohoto čtrnáctideníku jsme pod nadpisem *Hojná literární žeň posledních dnů* vyobrazili také obálku druhého svazku naší nově zavedené knižnice, který nám tehdy právě došel z tiskárny.

Máme radost, že naše Společnost pro církevní právo vydává nejen periodický vědecký časopis *Revue církevního práva* (a to vždy v lednu, dubnu, červenci a říjnu každého roku), ale od konce roku 2016 navíc ještě neperiodickou řadu monografií pod edičním názvem **Knižnice církevního a konfesního práva**.

Po prvním svazku, publikaci *Cirkevné dávky a ich právny život na Slovensku a Podkarpatskej Rusi*, Trpký život kňaza, ktorému z ložného chlieb napečú…, od Adama Csukáse, vychází nyní druhý svazek, jehož autorem je Stanislav Přibyl a který nese název *Die Rechtsstellung der Kirchen und Religionsgesellschaften in Tschechien*. Knihu vydala Společnost pro církevní právo v Praze v roce 2018, má 208 stran, ISBN 978-80-906501-1-4.

Kniha podává vyčerpávající přehled právního postavení náboženských společenství v České republice včetně nejnovějších informací o jejich registraci či pokusech o registraci. Je nejpodrobnějším úvodem do českého konfesního práva v německém jazyce a přináší řadu dosud neznámých informací.

Okamžitě jsme zahájili distribuci publikace knihovnám i odběratelům, kteří o uvedenou publikaci projevili zájem. Rádi ji zašleme i dalším zájemcům z českých zemí, Slovenska a zahraničí.

Cena činí 300 Kč, resp. 15 €, včetně poštovného a balného (do zahraničí je dražší poštovné). Zájemci ze Slovenska a ostatních zemí s měnou euro mohou platit na účet vedený v eurech, který umožňuje příjem SEPA plateb. Objednávky přijímáme na e-mailu spcp@prf.cuni.cz nebo na adrese Společnost pro církevní právo, Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Jiří Rajmund Tretera, Záboj Horák

Jan Kotous: Vyšehradská miscellanea

Svatobor, Praha, 2018, 176 s., ISBN 978-80-87492-12-3.

Rovněž vyobrazení titulní strany reprezentativní publikace JUDr. Jana Kotouse *Vyšehradská miscellanea* z října 2018 lze nalézt v předcházejícím čísle tohoto čtrnáctideníku pod nadpisem *Hojná literární žeň posledních dnů*.

Dílo popisuje zajímavým a napínavým způsobem různorodé epizody z dějin Královské kolegiátní kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě a je tak určeno nejen zájemcům o dějiny Vyšehradské kapituly, ale i zájemcům o právní dějiny, církevní právo a historii obecně.

Autor ve více než deseti kapitolách líčí různé významné události a osobnosti spojené právě s Vyšehradskou kapitulou. Velkým kladem publikace je kromě pestrosti jednotlivých kapitol i poutavost textu – autor ve svém textu dokáže jednotlivé historické události podat výjimečně působivě a plasticky.

Čtenář se díky publikaci seznámí s událostmi, které ovlivňovaly Vyšehradskou kapitulu i celou Prahu v různých dějinných obdobích, ať už jde o založení notářské školy za období vlády Přemysla Otakara II. a působení Jindřicha z Isernie, podrobnosti o okolnostech vedoucích k mučednické smrti vyšehradského kanovníka a generálního vikáře Jana z Pomuku či o událostech spojených s koncem druhé světové války ve vzpomínkách vyšehradského kanovníka Alexandra Titla.

Knihu vydal svým nákladem spolek **Svatobor** v Praze, společnost známá již od dob svého založení v roce 1862 a vynikající svou záslužnou činností směřující k podpoře českých spisovatelů peněžními dary a k oslavení jejich památky. Jen tiskovým nedopatřením nebyl nakladatel v knize uveden, a my na žádost autora to napravujeme tímto svým oznámením.

Knihu uvádí *laudatio* z pera prof. Václava Lišky, předsedy Svatoboru. Také nám nelze jinak, než abychom ji čtenářům vřele doporučili.

Jan Beránek

Z konference Trnavské právnické dny, Trnava, září 2018

Ve dnech 20. až 21. září 2018 se na Právnické fakultě Trnavské univerzity v Trnavě konal mezinárodní vědecký kongres *Dies iuris tyrnavienses – Trnavské právnické dny*, svolávaný ve dvouletém intervalu, letos pořádaný při příležitosti 20. výročí obnovení činnosti hostitelské fakulty. Téma kongresu bylo *Právny štát – medzi vedou a umením*. Příspěvky se zaměřily na nové výzvy, které stojí před evropským společenstvím v kontextu úvah o povaze právního státu, vědecké exaktnosti jeho parametrů a jeho zasazení do kulturních a historických tradic. Kongresu se zúčastnili mnozí členové Společnosti pro církevní právo.

Plenární část setkání zahájili svou zdravicí rektor Trnavské univerzity v Trnavě prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., a děkanka hostitelské fakulty doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., po nichž přednesl první příspěvek s názvem *Neúplných 100 let samostatného Československa a rizika současné éry* hlavní host kongresu, bývalý prezident České republiky prof. Ing. Václav Klaus, CSc. Na řečníka navázal prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, působící nyní na trnavské právnické fakultě, a to příspěvkem *Vznešená myšlenka právního státu na scestí*, v němž se pokusil zodpovědět otázky po vztahu právního státu a svobody jednotlivce. Prof. JUDr. Marek Števček, PhD., z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě,

se zamýšlel na téma *Koniec moderny? Krátka ontogenéza subjektu od Aristotela po Kunderu*. Prof. Jesu Pudumai Doss, IC.D., z Fakulty kanonického práva Salesiánské papežské univerzity v Římě přednášel o problematice právního státu z pohledu kanonického práva, doc. JUDr. ThDr. Oleksandr Bilash, CSc., z Užhorodské národní univerzity o aktuálním stavu vztahu církví a státu na Ukrajině. Prof. Konstantin Vladimirovich Chistyakov, Ph.D., z Právnické fakulty Moskevské univerzity reflektoval oblast prevence extrémismu mezi mládeží, dr hab. Wojciech Wytrążek z Fakulty práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublinu právní aspekty ochrany kultury v Polsku.

Po společenském večeru a přátelském posezení pokračovalo následující den jednání v deseti odborných sekcích, vycházejících z jednotlivých právních odvětví. Čtenářům Revue církevního práva budou nejbližší dvě z nich: sekce římského a církevního práva, letos s titulem *Právne aspekty zriadenia rímskej ríše a katolíckej cirkvi* s osmi příspěvky (převážně římskoprávními a právněhistorickými), a sekce pro právní otázky náboženské svobody s názvem *Vzťahy štátu a cirkví a náboženské menšiny*. V rámci jednání posledně jmenované sekce hovořilo devět přednášejících.

Nejprve prof. Dr. Wolfgang Wieshaider z Právnické fakulty Vídeňské univerzity a z Právnické fakulty Univerzity Karlovy představil kvalitativní a kvantitavní přístup k rozboru práva o náboženských společenstvích. Prof. dr. hab. Piotr Stanisz z Fakulty práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublinu zhodnotil právní situaci menšinových náboženských společenství v Polsku.

Prof. Wolfgang Wieshaider a prof. Piotr Stanisz v živé diskusi.

Foto Monika Menke

Poté dr. Konrad Walczuk společně s dr. Monikou Nowikowskou, působící na Vojenské akademii a v Kanceláři prezidenta Polské republiky, pohovořili o problematice zápisu církve do rejstříku jako předpokladu pro uznání náboženského společenství v Polsku. Okolnosti

registrace Kněžského bratrstva sv. Pia X. v České republice posluchačům přiblížil doc. JUDr. Stanislav Přibyl, Ph.D., Th.D., IC.D., působící na Právnické fakultě Trnavské univerzity v Trnavě a na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Jednání sekce zakončili svými příspěvky představitelé Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci doc. lic. Damián Němec, dr, na téma pastorační péče o národnostní a obřadové menšiny, a ThLic. ICLic. Mgr. Monika Menke, Th.D., o kanonickoprávním rozměru pastorace migrantů v katolické církvi. Doc. JUDr. ThDr. Oleksandr Bilash, CSc., hodnotil současnost a perspektivy církevně-politických vztahů na Ukrajině a ThDr. ThLic. Mgr. Martin Šabo, PhD., přednášel o působení duchovních ve slovenských věznicích. Tato sekce měla i souběžně probíhající ruskojazyčnou obdobu s názvem *Společnost a právo*, obsazenou odborníky z Moskvy, Sankt-Petěrburgu, Užhorodu, Simferopolu, Voroněže a Rostova na Donu.

Celkově se do jednání konference zapojilo asi 200 účastníků, přednášky a diskuse probíhaly v několika jazycích: slovenštině, češtině, angličtině, polštině, ruštině a němčině. Z konference se připravuje sborník, který by měl být vydán v blízké době.

Monika Menke

Plénum konference: za řečnickým pultem prof. Václav Klaus, za předsednickým stolem uprostřed doc. Oleksandr Bilash.

Foto Monika Menke

Mezinárodní vědecká konference Ekonomické aspekty štátno-cirkevných vzťahov, Trnava, září 2018

Ve dnech 20. až 21. září 2018 se na Právnické fakultě Trnavské univerzity v Trnavě konala mezinárodní vědecká konference *Ekonomické aspekty štátno-cirkevných vzťahov*, pořádaná Ústavem pro právní otázky náboženské svobody hostitelské fakulty (ÚPONS). Své příspěvky předneslo celkem osm přednášejících, mezi nimi i tři konfesionalisté z České republiky a několik členů Společnosti pro církevní právo.

První část konference se uskutečnila ve čtvrtek 21. září 2018 dopoledne, a byla uvedena přednáškou pražského advokáta a externího vyučujícího konfesního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy JUDr. Jakuba Kříže, Ph.D., na téma *Majetkové vyrovnání v České republice: pět let zkušeností*. Po ní následoval příspěvek Mgr. Marka Nováka z Právnické fakulty Univerzity Karlovy na podobné téma: *Překážky vydávání původního církevního majetku v rámci probíhajícího majetkového vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi*.

Z jednání konference Ekonomické aspekty štátno-cirkevných vzťahov. Zprava Mgr. Marek Novák, Dr. Jakub Kříž, doc. Damián Němec, v čele doc. Oleksandr Bilash a prof. Wolfgang Wieshaider, zleva Dr. Michaela Moravčíková.

Foto Monika Menke

Následovala diskuse, po níž proslovil prof. Dr. Wolfgang Wieshaider z Právnické fakulty Vídeňské univerzity příspěvek *O principu sebezáchovy náboženských společností*, a to především v kontextu jejich státního uznání a subvencí. Polskou situaci představil Dr. Konrad Walczuk z Kanceláře prezidenta Polské republiky v přednášce na téma *Uznání právní subjektivity církví a náboženských společností státem jako podmínka financování jejich činnosti z veřejných zdrojů*. Dílčí otázky situace v českých zemích shrnula v příspěvku *Realizace zákona o majetkovém vyrovnání v Církvi československé husitské* ThLic. ICLic. Mgr. Monika Menke, Th.D., z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Druhá část setkání pokračovala v pátek 21. září 2018, tj. po skončení jednání sekce pro právní otázky náboženské svobody na mezinárodní vědecké konferenci *Trnavské právnické dni*. O finančním zabezpečení sociálně-ekonomických aktivit náboženských společenství na Ukrajině hovořil doc. JUDr. ThDr. Oleksandr Bilash, CSc., z Užhorodské národní univerzity. ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D., z Právnické fakulty Trnavské univerzity v Trnavě přednášela o souvislostech mezi církevními restitucemi a přímým financováním církví ze státního rozpočtu.

Další tři příspěvky účastníků, kteří přijet nemohli, byly přislíbeny pro sborník. Jde o příspěvek *Praxe financování náboženských společností v současném Rusku* prof. Olgy Valentinovny Popovové, DrSc., ze Státní univerzity v Sankt-Petěrburgu, o příspěvek *Vztahy církví a státu v indickém kontextu* doc. Dr. Preeti D. Das, Ph.D., z Centra pro ruské a středoasijské studie z Univerzity v Novém Dillí, a o příspěvek ThDr. ThLic. Mgr. Martina Šaba, PhD., z pořádající fakulty, o financování řeholních institutů podle platného slovenského práva.

Jednacími jazyky konference byly slovenština, čeština, polština a němčina. Konference se uskutečnila především díky péči a organizaci Dr. Michaely Moravčíkové, ředitelky Ústavu pro právní otázky náboženské svobody, která je již mnoho let *spiritus movens* obdobných setkání.

Monika Menke

Novinky na internetových stránkách SPCP

Na internetové stránky Společnosti pro církevní právo bylo v posledních dnech umístěno několik novinek. Záložka JUDIKATURA obsahuje nový oddíl nazvaný *Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva* (ESLP). Tento oddíl obsahuje nejvýznamnější rozhodnutí ESLP v konfesněprávních záležitostech a je doveden do současnosti. Při tvorbě nového oddílu byla využita judikatura ESLP umístěná již na starých internetových stránkách Společnosti, které vytvořil v roce 1999 JUDr. Adam Furek a které byly jím i jeho následovníky několikrát upraveny a doplněny. Autorem nové grafické úpravy internetových stránek z dubna 2018 je pan Jan Svatoš, webmaster Společnosti, který stránky průběžně doplňuje jednou za týden až čtrnáct dnů. Anotace ke konfesněprávním judikátům ESLP vypracoval člen Společnosti pro církevní právo Ing. Václav Podhorský, Ph.D., studující Právnické fakulty Univerzity Karlovy, v návaznosti na svůj referát, který přednesl na Vědeckém semináři z církevního a konfesního práva konaném na této fakultě v letním semestru akademického roku 2017/2018.

Na anglické verzi stránek v záložce EVENTS byly nahrazeny dosavadní informace o pořádaných akcích SPCP ilustrovaných fotografiemi novým zněním, které odpovídá popiskům na české verzi. Navíc byly doplněny o informace z akcí z let 2006 až 2015. Autorem překladů je Mgr. Marek Novák.

Z jedné západočeské farnosti

Rádi bychom se podělili se svými čtenáři o zajímavý a možná i humorný nápad, který jsme obdrželi od faráře jedné spřízněné katolické farnosti v západních Čechách. Zcela vážně nám navrhl, abychom otiskli a vložili do časopisu Revue církevního práva inzerát tohoto znění:

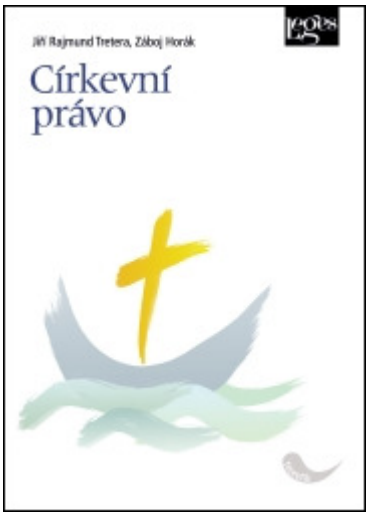

Máte už dárek pro svého pana faráře k Vánocům? Pokud ne, tak vám doporučujeme knihu Jiřího Rajmunda Tretery a Záboje Horáka *Církevní právo*, která vyšla v nakladatelství Leges. Podrobnosti o knize a návod, jak si knihu objednat, naleznete zde.

Tak to jsme promeškali. Poslední letošní číslo Revue církevního práva 73–4/2018 už bylo odesláno, další bude až v lednu. Tak aspoň takhle.

Poděkování za dary k udržení Revue církevního práva

Tak jako v minulých Aktualitách, i dnes bychom rádi poděkovali četným dárcům, kteří nám i v dalších čtrnácti dnech přispěli malými i velkými obnosy na zachování Revue církevního práva či kteří se přimluvili za nás u svých institucí, aby na nás nyní nebo v blízké budoucnosti pamatovali při rozdělování darů.

Děkujeme i těm členům Společnosti pro církevní právo, kteří nám uhradili svůj členský příspěvek 400 Kč, resp. 15 € na rok 2018, případně i zvýšený členský příspěvek nebo i nedoplatky za minulá léta. Případně pokud jde o důchodce či studenty, kteří nejsou výdělečně činní, příspěvek 200 Kč, resp. 7,50 €. V této chvíli již naprostá většina členů Společnosti má svůj příspěvek zaplacen. Zbývající členy tímto vyzýváme k brzkému zaplacení příspěvku.

Vzpomínka na profesora Valentina Urfuse (1928–2014)

Prof. JUDr. Valentin Urfus, čestný předseda Společnosti pro církevní právo in memoriam, emeritní děkan Právnické fakulty Univerzity Karlovy, český právní historik a právní romanista, by se dožil dne 22. listopadu 2018 devadesáti let. Jeho nezapomenutelnou zásluhou bylo obnovení výuky církevního kanonického práva a konfesního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy již od jara roku 1990.

Pozvánka na 80. večer Společnosti pro církevní právo

Nejbližší setkání Společnosti pro církevní právo a jejích příznivců se koná

ve čtvrtek 22. listopadu 2018 v 17.00 hodin

v budově Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na Starém Městě, nám. Curieových 7, v zasedací místnosti č. 38 (v přízemí vpravo, za Myslbekovou sochou *Oddanost*). Hlavní náplní večera bude **prezentace** a **požehnání** nejvýznamnějších publikací z oborů kanonického a konfesního práva, které vyšly letos na podzim. Jsou to tato díla:

Antonín Ignác Hrdina, Miloš Szabo, *Teorie kanonického práva*, Karolinum, Praha, 2018,
Stanislav Přibyl, *Die Rechtsstellung der Kirchen und Religionsgesellschaften in Tschechien*, Společnost pro církevní právo, Praha, 2018, a
Stanislav Přibyl, *The Early Church Order – Beginnings of Formation of Canon Law*, Wolters Kluwer, Bratislava, 2018.

Knihy představí autoři. Pokud jde o českou publikaci, počítáme i s autorským čtením. Součástí večera bude diskuse k prezentovaným knihám a nakonec obvyklý přátelský rozhovor nad číší vína s malým pohoštěním. Ukončení se předpokládá kolem 20. hodiny.

Gratulace členům Společnosti

Mgr. et Mgr. Martin Vaňáč, odborný asistent Ekumenického institutu Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy, obhájil na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně svou disertační práci a byl mu udělen akademický titul Ph.D.

Mons. Karel Herbst, SDB, emeritní auxiliární biskup v Arcidiecézi pražské, oslaví 6. listopadu 2018 své 75. narozeniny.

Prof. Vilém Jordán Matausch, trvalý jáhen Arcidiecéze pražské, člen Sdružení jáhnů terciářů Řádu bratří kazatelů (dominikánů), oslaví 20. listopadu 2018 své 75. narozeniny.

Krásné prožití svátku Všech svatých přeje pracovní výbor SPCP.

Periodikum Aktuality – Internetový zpravodaj Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc vydává a elektronickou poštou rozesílá Společnost pro církevní právo, Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.
Redaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP. Redakční rada: Záboj Horák, Adam Csukás, Jan Beránek. Úprava fotografií: Antonín Krč. E-mail: spcp@prf.cuni.cz. Starší čísla online: http://spcp.prf.cuni.cz/aktuality.
Aktuality vycházejí dvakrát měsíčně. ISSN 2336-5595.